

Ahmet Mcvel Deęer

**ÇEVRİMİÇİ PLATFORMLARIN
REKABET HUKUKU AÇISINDAN
DÜZENLENMESİNDE YENİ BİR
ARAÇ OLARAK AĖ BEKÇİSİ VE
YÜKÜMLÜLÜKLERİ**

İÇİNDEKİLER

KONUNUN SINIRLANMASI	V
ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
GİRİŞ.....	1

§ BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR VE HUKUKİ DÜZENLEMELER

I. TEMEL KAVRAMLAR.....	5
A. İLGİLİ ÜST KAVRAM: BİLGİ TOPLUMU HİZMETİ	5
1. Bilgi Toplumu	6
2. Avrupa Birliği Hukukunda	8
a. Genel Olarak	8
b. Bilgi Toplumu Hizmeti Sağlayıcıları.....	13
3. Türk Hukukunda.....	17
B. BİR BİLGİ TOPLUMU HİZMETİ OLARAK ÇEKİRDEK PLATFORM HİZMETLERİ.....	20
1. Tanım.....	20
2. Türleri	22
a. Genel Olarak	22
b. Çevrimiçi Aracılık Hizmetleri	24
c. Çevrimiçi Arama Motorları.....	25
d. Çevrimiçi Sosyal Ağ Hizmeti.....	25
e. Video Paylaşım Hizmeti.....	25

f. Numaradan Bağımsız Kişiler Arası İletişim Hizmeti	26
g. İşletim Sistemi.....	26
h. Web Tarayıcısı.....	26
i. Sanal Asistan	26
j. Bulut Bilişim Hizmeti.....	27
k. Çevrimiçi Reklamcılık Hizmeti.....	27
3. Özellikleri	27
a. Çok (Çift) taraflı İşleyiş	27
b. Ağ Dışsallıkları.....	28
c. Kilitlenme Etkisi.....	31
d. Veri Temelli İşleyiş	32
C. ÇEKİRDEK PLATFORM HİZMETLERİNİN SAĞLANMASINDA TARTIŞMALI BİR KAVRAM: ÇEVİRİMİÇİ PLATFORMLAR.....	35
1. Genel Olarak	35
2. Tanım.....	38
a. Ürün Olarak Platform: Teknolojik Mimari.....	38
b. Çift (Çok) Taraflı Pazar.....	41
c. Süje Olarak Platform: Meta-Organizasyon.....	42
d. Avrupa Birliği Hukuku Bakımından	43
e. Türk Hukuku Bakımından.....	45
(1) Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği	45
(2) 6563 sayılı E-Ticaret Kanunu.....	46
(3) 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu	49
f. Değerlendirme ve Bir Tanım Önerisi	49
3. Türleri	51
4. Platformların Özellikleri	55
a. Genel Olarak	55
b. Teknolojik Mimari Olarak.....	56
c. Pazar Olarak	56
(1) Ölçek, Kapsam ve Paylaşım Ekonomisi Oluşturması..	56

(2) Sıfır veya Negatif Fiyatlandırma.....	62
II. ÇEVİRİMİÇİ PLATFORMLARA İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER.....	63
A. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNDA	63
1. E-Ticaret Direktifi	63
2. Platformdan İşletmeye Tüzüğü	65
3. Dijital Hizmetler Yasası.....	66
a. Genel Olarak	66
b. E-Ticaret Direktifi ile Dijital Hizmetler Yasası Arasındaki İlişki	69
4. Dijital Pazarlar Yasası.....	71
B. TÜRK HUKUKUNDA.....	74
1. 6563 sayılı E-Ticaret Kanunu	74
2. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu.....	78
3. 5651 sayılı İnternet Kanunu.....	79
4. 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu.....	80
5. Rekabet Kanunu Değişiklik Taslağı.....	82

§ İKİNCİ BÖLÜM

ÇEVİRİMİÇİ PLATFORMLARIN REKABET HUKUKU AÇISINDAN DÜZENLENMESİNDE YENİ BİR ARAÇ OLARAK AĞ BEKÇİSİ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. ÇEVİRİMİÇİ PLATFORMLARDA İLGİLİ PAZARIN BELİRLENMESİ.....	85
A. İLGİLİ PAZAR KAVRAMI.....	86
1. Fiyatlarda Küçük Ancak Kalıcı ve Önemli Fiyat Artışı (Small but Significant and Non-transitory Increase in Price/SSNIP) Testi.....	89
2. İlgili Pazarın Tanımlanmasının Temel İlkeleri.....	90

a. Talep İkaməsi	90
b. Arz İkaməsi.....	90
c. Potansiyel Rekabet.....	91
3. Avrupa Birliğı Hukukunda İlgili Pazar	92
4. Türk Hukukunda İlgili Pazar.....	94
B. İLGİLİ PAZARIN TANIMLANMASI BAKIMINDAN ÇEVİRİMİÇİ PLATFORMLARIN ARZ ETTİĞİ ÖZELLİKLER.....	97
1. Çevrimiçi Platformlarda SSNIP Testinin Uygulanabilirliğı	97
2. İlgili Teknoloji Pazarı.....	99
3. İlgili İnovasyon (Yenilik) Pazarı	101
4. İnovasyon ve Teknolojiler Üzerindeki Fikri/Sınai Haklar ve Bunların Rekabete Etkisi	105
5. Tek Pazar Tanımlanması	109
II. AĞ BEKÇİSİNİN ATANMASI.....	109
A. TEŞEBBÜS OLARAK AĞ BEKÇİSİ.....	110
1. Teşebbüs Kavramı.....	110
2. Unsurlar.....	110
a. Ekonomik Faaliyet	110
b. Ekonomik Bağımsızlık/Tek Ekonomik Birim Doktrini..	111
(1) Genel Olarak	111
(2) Çevrimiçi Aracılık Hizmeti Sunan Teşebbüslerin Acente Niteliğı	112
c. Ekonomik Bütünlük	114
d. İşlevsel Yaklaşımın Benimsenmesi.....	114
B. AVRUPA BİRLİĞİ KOMİSYONUN YETKİSİ VE BİR TEŞEBBÜSÜN AĞ BEKÇİSİ OLARAK BELİRLENMESİNDE ARANAN EŞİKLER.....	115
C. ATAMA KARARININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ	117
III. DİJİTAL PAZARLAR YASASI İLE AĞ BEKÇİSİNE GETİRİLEN YÜKÜMLÜLÜKLER.....	118
A. GENEL OLARAK.....	118

B. TEMEL YÜKÜMLÜLÜKLER.....	123
1. Veri İşleme Yasağına İlişkin Yükümlülükler	123
2. Sözleşme Özgürlüğünün Sağlanmasına İlişkin Yükümlülükler.....	126
3. Erişim ve Kullanma İznine İlişkin Yükümlülük.....	130
4. Hak Arama Özgürlüğüne İlişkin Yükümlülükler	131
5. Reklam Verenleri ve Yayıncıları Bilgilendirme Yükümlülüğü	131
6. Yoğunlaşmalara İlişkin Bilgilendirme Yükümlülüğü.....	132
7. Denetim Yaptırma Yükümlülüğü	135
C. AYRINTILI YÜKÜMLÜLÜKLER	135
1. Veri İşleme Yasağına İlişkin Ayrıntılı Yükümlülükler	135
2. Erişim ve Kullanma İznine İlişkin Ayrıntılı Yükümlülükler...	137
3. Birlikte İşlerliğe İlişkin Ayrıntılı Yükümlülükler	139
a. Bütün çekirdek platform hizmetleri için.....	139
b. Numaradan bağımsız kişilerarası iletişim hizmetleri için	140
4. Haksız Ticari Uygulamalara İlişkin Yükümlülük	143
5. Reklam Verenlerin ve Yayıncıların Bilgilendirilmesine İlişkin Ayrıntılı Yükümlülükler	144
6. Veri Taşınabilirliğine İlişkin Ayrıntılı Yükümlülükler	145
7. Arama Motoru Hizmeti Sunan Teşebbüslerin Bilgilendirilmesine İlişkin Yükümlülük	147
8. Erişim ve Hak Arama Özgürlüğüne İlişkin Ayrıntılı Yükümlülükler.....	148
D. KOMİSYONUN YETKİLERİ.....	148
1. Genel Olarak	148
2. Soruşturma Açılması	149
3. Yükümlülüklerin Askıya Alınması ve Yükümlülüklerden Muafiyet	151
4. Pazar Araştırması.....	151
a. Ağ Bekçilerinin Atanması Amacıyla	152
b. Sistematik Uyumsuzlukların Tespiti Amacıyla	153

c. Yeni Hizmet ve Uygulamaların Tespiti Amacıyla	153
5. Sistematiik Uyumsuzlukla İlgili Karar Alma.....	155
6. Çekirdek Platform Hizmetleri ve Yükümlölükler Listesinde Değişiklik Talep Etme ve Geçici Tedbir Alma.....	156
IV. TÜRK HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME.....	157
A. 6563 SAYILI E-TİCARET KANUNU.....	157
1. Tüm E-Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcılar Bakımından Getirilen Yükümlölükler	163
2. Bir Takvim Yılında Net İşlem Hacmi 53.475.366.450 Türk Lirası'nın Üzerinde Olan E-Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcıların Tabi Olduęu Yükümlölükler	165
3. Bir Takvim Yılında Net İşlem Hacmi 160.426.099.350 Türk Lirası'nın Üzerinde Olan E-Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcıların Tabi Olduęu Yükümlölükler	167
4. Bir Takvim Yılında Net İşlem Hacmi 320.852.198.700 Türk Lirası'nın Üzerinde Olan E-Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcıların Tabi Olduęu Yükümlölükler	169
B. TÜRK REKABET HUKUKU MEVZUATI.....	171
1. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun	171
2. Rekabet Kanunu Değişiklik Taslağı.....	171
3. 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gerekli Birleşme ve Devralmalar Hakkında Teblię.....	172
C. 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN.....	174

§ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÜKÜMLÖLÜKLERİN İZLENMESİ, YÜKÜMLÖLÜKLERE AYKIRILIKLAR VE SONUÇLARI

I. YÜKÜMLÖLÜKLERİN İZLENMESİ.....	177
A. RAPOR SUNMA.....	177

B. SİSTEMATİK UYUMSUZLUKLARIN TESPİTİ AMACIYLA PAZAR ARAŞTIRMASI AÇILMASI.....	179
C. SORUŞTURMA AÇILMASI	180
D. BİLGİ TALEBİ.....	182
E. GÖRÜŞME YAPMA VE BİLGİ ALMA.....	182
F. DENETİM YAPMA.....	183
G. GEÇİCİ TEDBİRLER.....	184
H. TAAHHÜT ALMA.....	184
I. İHLALLERİN BİLDİRİLMESİ.....	184
J. UYUM ORGANI	185
II. YÜKÜMLÜLÜKLERE AYKIRILIKLAR.....	186
A. KİŞİSEL VERİLER İLE İLGİLİ İHLALLER.....	186
B. VERİ TAŞINABİLİRLİĞİNİN SAĞLANMAMASI	188
C. KENDİNİ KAYIRMA	189
D. HAKSIZ TİCARİ UYGULAMALAR.....	193
1. Aşırı Fiyatlama	193
2. Fiyat Ayrımcılığı ve Algoritmik Fiyatlama	193
3. Tüketici Refahını ve Kaliteyi Düşürme	198
E. HAKSIZ SÖZLEŞME ŞARTLARI.....	199
F. MÜŞTERİ BAĞLAMA VE PAKET SATIŞ.....	201
G. BİRLİKTE İŞLERLİĞE İMKAN VERMEME.....	202
H. BİRLEŞME VE DEVRALMALAR	202
III. YÜKÜMLÜLÜKLERE AYKIRILIĞIN SONUÇLARI.....	204
A. UYUMSUZLUK KARARI	204
B. YAPTIRIMLAR.....	205
1. Para Cezası.....	206
2. Periyodik Ceza Ödemeleri.....	207
3. Davranışsal ve Yapısal Tedbirler	208
4. Ceza ve İnfaz Zamanaşımı	209
IV. TÜRK HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME.....	211
A. 6563 SAYILI E-TİCARET KANUNU	211

B. REKABET HUKUKU MEVZUATI.....	212
C. DÜZENLEMELERİN DMA İLE UYUMLULUĞU	214
SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER.....	217
KAYNAKÇA.....	231